

LIUDAS GLEMŽA

Lietuvos
Didžiosios
Kunigaikštystės
miestų sąjūdis
1789–1792 metais

TURINYS

ĮVADAS	5
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS MIESTAI KETVERIŲ METŲ SEIMO REFORMŲ IŠVAKARĖSE	18
Pastangos įgyvendinti reformas 1764–1788 m.	18
Miestai ir miesteliai	29
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS MIESTIEČIAI VARŠUVOS SUVAŽIAVIMUOSE (1789–1791)	38
Dalyvavimas miestiečių suvažiavimuose	42
<i>Pirmasis suvažiavimas</i>	42
<i>Antrasis suvažiavimas</i>	49
<i>Trečiasis suvažiavimas</i>	51
<i>Miestų deputacijos veiklos laikotarpiu</i>	60
Bajorijos požiūris į miestų reformas	66
MIESTŲ PADĖTIS VALSTYBĖJE PO GEGUŽĖS 3 D. KONSTITUCIJOS... 75	
Miestų įstatymai	75
Miestų pavaldumas	82
<i>Abiejų tautų policijos komisija</i>	82
<i>LDK asesorių teismas</i>	89
<i>Iždo komisijos</i>	92
<i>Civilinės karinės komisijos</i>	93
SAVIVALDŲ KŪRIMASIS	98
Miestų apygardų įsteigimas ir apygardų suvažiavimai.....	100
Savivaldų sklaida	114
<i>Valstybiniai miestai</i>	118
<i>LDK karališkųjų ekonomijų miestai</i>	124
<i>Privatūs miestai</i>	127
<i>Bažnytiniai miestai</i>	132
<i>Rotušės</i>	132

MAŽŪJŲ MIESTŲ IR MIESTELIŲ KOVA UŽ SAVIVALDOS TEISES	137
POKYČIAI MIESTŲ VISUOMENĖSE	155
Bajorai – naujieji miestiečiai	155
Rinkimai į miestų savivaldas (1791–1792 m.)	162
<i>Didžiuosiuose miestuose</i>	162
<i>Mažuosiuose miestuose</i>	168
Savi ir svetimi	170
<i>Bajorai ir dvasininkai</i>	170
<i>Svetimšaliai</i>	177
<i>Žydai</i>	180
<i>Kitos visuomeninės grupės</i>	191
REFORMŲ LIKIMAS	195
IŠVADOS	209
PRIEDAI	213
SUMMARY	
1789–1792 Towns Movement of the Grand Duchy of Lithuania	238
ŠALTINIŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS	244
VIETOVARDŽIŲ RODYKLĖ	253
ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ	256